

straffet skall anses till viss del eller i sin helhet verkställt genom frihetsberövandet.

När det gäller de påföljder vid vilka avräkning kan förekomma kan konstateras, att avräkning i samtliga länder kan ske när domstol ådömer frihetsstraff på viss tid, i Danmark fængsel och hæfte, i Finland tukthus och fängelse, i Norge fængsel samt i Sverige fängelse. Det är också i samtliga länder möjligt att göra avräkning vid utdömmande av bötesstraff.

I fråga om tidsbestämda frihetsberövande påföljder föreligger dock skillnader mellan de nordiska länderna. I Danmark och Norge är det möjligt att göra avräkning vid vissa tidsbestämda påföljder för vilka det finns bestämmelser om minimi- och maximitider, nämligen i Danmark ungdomsfængsel, arbejdshus och sikkerhedsforvaring och i Norge ungdomsfængsel. När det gäller ungdomsfängelse eller internering finns i Sverige en specialregel om avräkning av tid under vilken häktad har genomgått rättspsykiatrisk undersökning. Den del av undersökningstiden som överstiger den föreskrivna maximitiden om sex veckor skall tillgodoräknas den dömd. Den överstjutande tiden anses som tid under vilken ungdomsfängelse eller internering har verkställts i anstalt. Denna avräkningsregel är — till skillnad från övriga svenska bestämmelser om avräkning av häktningstid — helt automatisk och avräkningen sker på verkställighetsstadiet.

I Danmark, Finland och Norge kan avräkning av frihetsberövande före dom förekomma också vid villkorlig dom med utsatt straff. I Danmark och Norge kan även frihetsberövande i mål vari den tilltalade har dömts till villkorlig dom utan utsatt straff avräknas, men först om och när straff senare bestäms.

Det visar sig sålunda att lagstiftningen i de nordiska länderna i fråga om avräkning vid tidsbestämda påföljder och villkorlig dom eller skyddstillsyn inte är enhetlig. Dansk och norsk lagstiftning går längst och medger avräkning vid dessa påföljdsformer. Kommittén anser att avräkning av straffprocessuellt frihetsberövande före dom i princip bör göras vid varje påföljd som är så bestämd till sitt mått att det finns grund för att beräkna avdrag för häktningstid o. dyl. Därför förordas att det danska och norska systemet görs till förebild i detta avseende.

Avräkning bör sålunda vara möjlig — förutom vid böter och tidsbestämt fängelsestraff — vid sådana relativt tidsbestämda påföljder som ungdomsfängelse och internering liksom vid villkorlig dom med utsatt straff. Vid ådömande av villkorlig dom utan utsatt straff eller skyddstillsyn kan avräkning visserligen inte ske från sådan påföljd men också straffprocessuellt frihetsberövande i mål, vari sådan påföljd ådömts, bör kunna tillgodoräknas den dömd på sätt som skall anges i det följande.

Avräkning bör beslutas av domstol i samband med ådömnade av påföljden, och avdragets omfattning bör anges i domen. Vid ungdomsfängelse och internering bör avräkningen — som nu redan sker i Danmark och Norge — tas i beaktande vid beräkning av minimi- och maximitider för omhändertagande på anstalt. Vid villkorligt anstånd med straffs ådömande och vid skyddstillsyn kommer avdraget att aktualiseras först vid ett undanröjande av påföljden. Detta bör gälla även om det i domen föreskrivs behandling i anstalt under viss del av prøvotiden. Redan i den första domen bör emellertid utsägas med vilken tid sådan avräkning får ske, om den ådömda påföljden senare skulle komma att ersättas av påföljd vid vilken avräkning kan ske.

3.2.2 *Avräkning vid olika former av straffprocessuellt frihetsberövande*

I de nordiska länderna inleds frihetsberövande före dom med anhållande som beslutas av polis- eller åklagarmyndighet och sedan övergår i häktning som — med visst undantag i finsk rätt — beslutas av domstol. Avräkning av frihetsberövande före dom kan i samtliga nordiska länder göras i fråga om häktningstid. Tid för anhållande kan avräknas endast i Finland och Norge. I Finland avdras dock inte helt korta anhållningstider. I Norge däremot görs avdrag även för enstaka dagar.

Om den misstänkte undergått sinnesundersökning i målet, kan man i Danmark, Finland och Norge avräkna den tid som han efter särskilt beslut med anledning av förordnandet om sinnesundersökning har varit intantaget om sinnesundersökning har varit intagen på sjukhus för undersökningen.

I Sverige kan också i vissa fall medges avdrag för tid i fångvårdsanstalt på grund av